

NAZIV : POLITIKA O ZDRAVSTVENOJ NJEZI UMIRUĆIH BOLESNKA 88/101

1. OPĆA IZJAVA O POLITICI

Kompletna suosjećajna njega pacijenata i njegovih voljenih kada izlječenje više nije moguće, program njega je primarno, usmjeren prema poboljšanju kvaliteta osobe koja umire.

2. PODRUČJE PRIMJENE

Svi timovi porodične medicine, sve službe Doma zdravlja.

3. DISTRIBUCIJA I NADZOR

Nakon odobravanja procedure od strane direktora Ustanove distribucija iste se vrši preko protokola Ustanove. Ljekari i glavni medicinar Ustanove dužni su, da se svo osoblje upozna sa ovom procedurom i odgovorni su za njenu primjenu.

4. PROCEDURA

Zdravsvena njega je usmjerena protiv i za smanjenje slijedećih simptoma umirućih pacijenata:

- Bol
- Nauzeja i povraćanje
- Konstipacija
- Delirijum
- Dispneja

Osnovna načela palijativne medicine su: brzo i djelotvorno uklanjanje boli.

Obzirom na uzrok boli, mozemo je podijeliti na:

- Fizička (tupa, upalna, grčevita, neuralgijska)
- Emocionalna (anksioznost, depresija)
- Socijalna (gubitak identiteta, tjelesnosti, prijatelja, vlastite samokontrole)
- Egzistencijalna (briga i strah od smrti)

Kod planiranja liječenja boli potrebno je poznavanje uzroka bolesti, metoda liječenja, slabostima, nespecifičnih uzroka, poznavanje psihičkog stanja oboljelog, racionalno, etapno provođenje analgetske ljestvice liječenja.

Liječenje boli treba započeti sa blazim analgeticima i to prema ljestvici SZO, tzv. **NEOPIOIDI**

LJEK	Doza(gr)	Trajanje(h)	Analgetik	Antipiretik	Antiflogistik	Spazmolitik
PARACETAMOL	0,5 – 1	4	+	+	--	--
METAMIZOL	0,5 – 1	4	++++	++	+	+
ASA	0,5 – 0,7	4	++	+	++	--
IBUBRUFEN	0,4 – 0,6	4 – 6	++	++	++	--
DIKLOFENAK	0,05	6 – 8	+++	++	+++	--
INDOMETACIN	0,5 - 1	6 – 8	++	--	+	--

Drugi stupanj su **slabi OPIOIDI**

CODEIN	30-40 mg, Antitusik, opstipacija	3 – 4 sata	Max doza 240 mg	Peroralno
DIHIDROCODEIN	Retard 60-90 mg Antitusik, opstipacija	8 – 12 sati	Max doza 240 mg	Peroralno
TRAMADOL	50 – 100 mg retard	3 – 5 sati 8 – 12 sati	Max doza 240 mg Max doza 120 mg	Peroralno Parenteralno intravenozno

Treći stupanj SZO su **jaki OPIOIDI:**

- **Morfin**
- **Hidromorfin**
- **Metadon**
- **Fentanil**
- **Buprenorfin**

Morfin tablete sa produzenim djelovanjem imaju nekoliko prednosti a to su:uzimaju se per os, imaju brzu resorpciju, brzo širenje u organizmu.Negativnosti su mučnina, opstipacija, tolerancija, ovisnost, suha usta.

Morfin ampule se daju IM na 4 sata, doza jednaka polovini oralne, SC 24 sata kontinuirano, **nikako se ne daje IV.**

Nema standardne doze za **Morfin** kod liječenja karcinomske boli.Doza ovisi od:

- Jačine boli
- Tipa boli
- Individualnim farmakokinetskim varijacijama
- Korektna doza je ona koja otklanja bolove uz podnošljive nuspojave
- Doza se mora prilagoditi za svakog pacijenta posebno
- Primjena lege artis ne stvara naviku
- Kod pojave tolerancije mijenjati opioid

Kod primjene opioida ne smije se istodobno uzimati više opioida i ne smije se naglo prekinuti uzimanje

METADON HLORID (HEPTANON) je:

- **Jak opioid**
- **Djeluje brzo**
- **Minimalna djelotvorna doza 2,5 mg**
- **Maksimalni učinak 20 min**
- **Trajanje djelovanja 5 – 7 sati**
- **Dnevna doza nije određena, treba je titrirati**
- **Primjenjuje se peroralno, rectalno, parenteralno**

Metadon hlorid se može naći u više oblika i to:

Tablete od 5 mg i davati ih 1 – 3 puta dnevno

Kapi 10 ml (1 ml/10 mg/30 kapi) davati 1 – 3 puta dnevno

Ampule 1 ml = 10mg davati 1 – 3 puta SC ili IM
Supozitorije 10 mg davati 1 – 3 puta dnevno

Osnovna načela primjene opioida su:

- Davati u pravilnim vremenskim intervalima (4, 6, 12, 24 h)
- Ne davati po potrebi
- Odrediti minimalnu djelotvornu dozu
- Kod primjene opioida odrediti ekvivalentnu dozu.

Adjuventni lijekovi su:

- Ketamin iv, im
- Klonidin iv, im
- Antidepresivi
- Antikonvulzivi
- Neuroleptici
- Relaksansi
- Kortizon
- metoklopramid

5. REVIZIJA

Revizija ove procedure za 3 godine po potrebi i ranije.